

Ravinteiden tehokas kierrätys luomutuotannossa

Sampsa Heinonen
BERAS Implementation
viestintäpäällikö
sampsa.heinonen (at) beras.eu

Luomu nousuun –seminaari
Mikkeli 9.11.2011

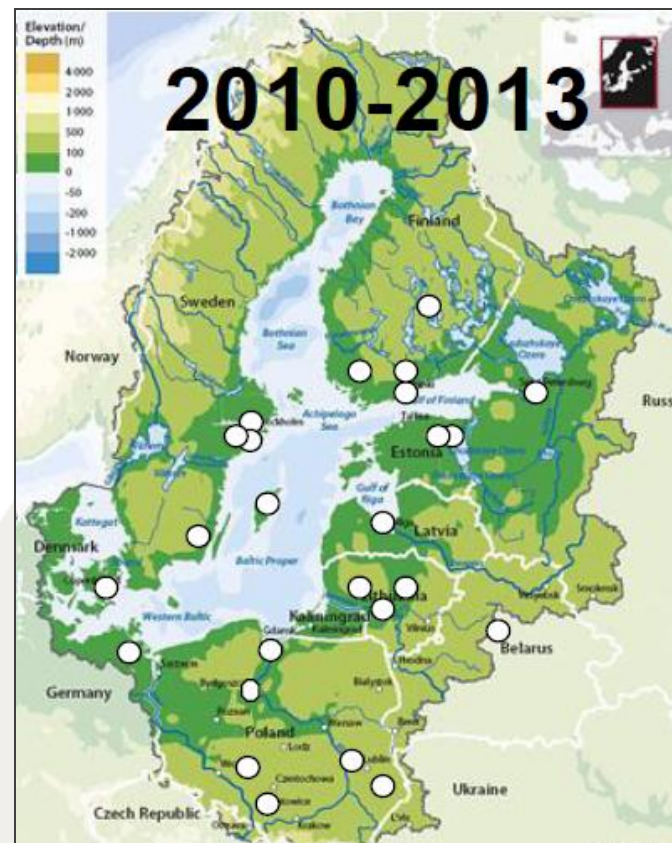
BERAS implementation
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

 Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

BERAS Implementation 2010-13

- BERAS Implementation 2010 - 2013 on laaja, kansainvälinen EU-hanke, jossa edistetään ravinteiden kierrätystä.
- Keskeisiä keinoja ovat ravinteita tehokkaasti kierrättävän ja hyödyntävän luomumaatilan toimintamallin esittely ja lähiruoka-ajatteluun perustuvien elintarvikeketjujen edistäminen.

Osallistujatahot

- 24 partneria kymmenestä Itämeren alueen maasta
  - tutkimuslaitoksia, kansalaisjärjestöjä, neuvontaorganisaatioita ja viranomaisia
- 35 tukioorganisaatiota
  - koko ruokaketjusta kansalaisjärjestöistä ministeriöihin
- Suomesta partnereina: MTT, Helsingin yliopisto, Suomen ympäristökeskus ja Uudenmaan ELY-keskus

Tärkeimpiä toimenpiteitä

- Suljettua ravinnekiertoa tavoittelevat luomutilat ja niiden kehittämistyökalut
- Kestävää elintarvikeketjua esittelevät BERAS-keskukset
- Puhtaamman Itämeren ateriakonsepti ammattikeittiöille.
- Siirtymävaihe- ja markkinointioppaat käytännön toimijoille
- Uusia politiikan välineitä kierrättävän luomumaatalouden edistämiseksi.

[ERA-tilat ja BERAS-keskukset](#)

ERA-tilat (sininen)

BERAS-keskukset (punainen)

BERAS implementation
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

ERA-tilat

- Projektin keskiössä ovat luomutilat, joilla tavoitellaan mahdollisimman suljettua ravinnekiertoa (Ecological Recycling Agriculture, ERA)
- Edellyksenä on, että tiloilla on
  - monipuolinen viljelykierto, johon kuuluu nurmia ja palkokasveja
  - tasapainoinen kotieläintuotannon intensiteetti (0,5 -0,9 eläinyksikköä per peltohehtaari)
  - vähintään 90 %:n omavaraisuus tuotantopanoksissa (rehut ja ravinteet)
- Suomesta on mukana yhdeksän ravinteita kierrättävää maatilaa. Niillä seurataan aktiivisesti erilaisten viljelytoimenpiteiden vaikutusta ravinnehuuhtoumiin.

BERAS -keskukset

- Elintarvikeketju – valmistajat, kauppa - ERA-tiloilta kulutukseen muodostaa esimerkin kestävästä paikallisesta ruokajärjestelmästä.
- BERAS-keskuksissa esimerkiksi viljelijät voivat nähdä miten nykyaikainen teknologia ja maatalouden ympäristösuojelu voidaan yhdistää tehokkaasti ja taloudellisesti kannattavalla tavalla.
- Kuluttajille tarjoamme mahdollisuuden tutustua luomutuotantoon sen ekologisista perusteista aina ruokalautaselle saakka.

Suomen BERAS-keskus Loimaalla

- Suomen BIC-keskus rakentuu Luomu-Heikkilän tilan ja Suomen maatalousmuseo Sarkan yhteistyöstä.
- Luomu-Heikkilä oli vuoden 2010 Itämeren viljelijöiden ympäristöpalkinnon saanut tila keskellä Suomen voimaperäisintä viljelyaluetta ja vain parin kilometrin päässä Sarka –museosta.

BERAS implementation
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

Luomu-Heikkilä, Loimaa

- Vehnää, kauraa, hernettä, härkäpapua, rypsiä sekä nurmia, yhteensä noin 200 hehtaaria
- Vähintään 50 % peltoalasta nurmella
- Monipuolinen viljelykierto
- Eläimet puhtasrotuista Hereford-jalostuskarjaa: 100 emolehmää, 230 päätä nuorkarjaa ja sonneja
- Omavarainen rehutalous
- Kestokuivikepohja ja kuivalantajärjestelmä
- Laajat suojavyöhykkeet joenvarressa
- Perinnebiotooppien hoito laiduntamalla

BERAS implementation
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

Puhtaamman Itämeren ruokavalio

- Tavoitteena on edistää luomulähiruoan käyttöä ravintoloissa ja ammattikeittiöissä.
- Puhtaamman Itämeren ateriakonseptiin kuuluvat vuodenajan mukaiset, paikallisesti tuotetut luomuraaka-aineet sekä kasvisten ja juuresten suosiminen.
- Eläinperäisten elintarvikkeiden osuus 20 prosenttiin (80/20 periaate) .
- Yhteistyöravintolat
  - Ravintola Juuri, Helsinki www.juuri.fi
  - Ravintola Bistro O Mat, Kirkkonummi www.bistromat.fi
  - Lounas- ja pitoravintola Sarka, Loimaa

Sarka –museon Luomuteema -kierros

- Suomen maatalousmuseo Saran Luomu –teema kierros sisältää:
  - Opastetun kierroksen Suomen maatalousmuseo Saran näyttelyssä
  - Opastetun kierroksen Teppo Heikkilän luomunautakarjatilalla
  - Mahdollisuus nauttia Sarka museo ravintolassa Puhtaamman Itämeren lounas

Varaukset ja tiedustelut:
Suomen maatalousmuseo
Sarka, Loimaa, puh. 02-763
7700, info@sarka.fi,
www.sarka.fi

BERAS implementation
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

Aitoja heikkoja signaaleja vai satunnaista kohinaa?

- Signaali on aito, jos työkaverit reagoivat siihen jollakin seuraavista tavoista:
  1. ”Ei tule ikinä tapahtumaan!”
  2. Kollegat naurava idealle.
  3. Herätät kummeksuntaa
  4. ”Tästä asiasta ei ole tapana puhua.”
  5. Työkaveri eikä kukaan muukaan ole koskaan kuullutkaan mitään asiaan viittaavaa.

Lähde: Nokian futurologi Elina Hiltunen, Talouselämä 28.11.2008

BERAS implementation
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

 Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

Uusia ideoita ja toimintamalleja Tanskasta

”Verkostomaatila”

- Luomutilojen ja jalostusyritysten tiivis yhteistyöverkosto
- Integroitu ravinnetalous
- Tavoitteena hiilineutraali tuotanto:
  - Elintarvikkeista 80 % prosenttia kasvituotteita (80/20 periaate).

Esimerkki pienestä ”verkostomaatilasta”:

5 -10 maatilaa (yht. 500 ha, 0,5 ey/ha)
ruokkii 2000 aikuista lapsineen
100 ha vihanneksia/100 ha hedelmiä ja marjoja/200 ha viljaa/ 100 ha nurmea
100 lypsylehmää + nuorkarja = 0,25 ey/ha
1000 kanaa
500 sikaa, 10 000 broileria ja 2000 kpl muuta lihasiipikarjaa (kausituotannossa)
Jalostus mahdollisimman pitkälle

Lähde: Thomas Harttung,
http://www.landbrugsinfo.dk/Oekologi/Sider/nen_101230_matrixbrug.aspx

BERAS implementation
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

Energiaomavarainen luomutuotanto 2025?

- ei vaan energian nettotuottaja!

	Petajoulea (PJ)
<i>Energian kulutus kun luomuala kaksinkertaistuu</i>	5,0
<i>Energian tuotanto:</i>	
Kaiken lannan biokaasutus	1,0
Viherlannoitus ja muuta alaa biokaasutuotannossa (44 000 ha)	2,0
Energiatase vuonna 2025	
Pieni tuulivoimala joka 25 %:lla luomutiloista	0,6
Biomassaa pientareilta ja peltoenergiakasveista sika ja siipikarjatiljoilla (10 000 ha)	1,7
Yhteensä	5,3
Ylijäämä	0,3

Luomu kunnan arkeen!

Lejre – Tanskan ensimmäinen ekokunta

BERAS implementation
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

<http://lejre.dk/page2287.aspx?recordid2287=2862>

Lisätietoja

- Voit ottaa yhteyttä BERAS -hankkeen asiantuntijoihin esimerkiksi koulutustilaisuuksia varten.
  - Pentti Seuri, pentti.seuri@mtt.fi
  - Jukka Kivelä, jukka.kivela@helsinki.fi
  - Leena Saari, leena.j.saari@helsinki.fi
  - Sampsa Heinonen, sampsa.heinonen@beras.eu
- <http://blogs.helsinki.fi/berasimplementation/>

Kiitos!

Lisää BERAS-projektista ja sekä
tutkimustuloksista:

www.beras.eu

BERAS *implementation*
Baltic Ecological Recycling
Agriculture and Society

 Baltic Sea Region
Programme 2007-2013